Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19780

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçe?i (DEÖYÖ), ebeveynlerin çocuklar?n?n dijital teknolojileri kullan?m? ve çevrimiçi güvenli?i konular?nda kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini ölçmek amac?yla 2019 y?l?nda geli?tirilmi? kapsaml? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, ebeveynlerin dijital riskleri yönetme, teknik önlemler alma ve çocuklar?na çevrimiçi davran??lar? konusunda rehberlik etme becerilerine olan inançlar?n? de?erlendirir. 38 maddeden olu?an bu ölçek, 5'li Likert yap?s?n? kullan?r ve 3 ana faktör alt?nda toplanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital ebeveynlik, öz yeterlik, internet güvenli?i, siber zorbal?k, ebeveynlik becerileri, çevrimiçi risk yönetimi, Likert ölçe?i.

Yazarlar

Fatih Yaman, Onur Dönmez, Yavuz Akbulut, I??l Kabakç? Yurdakul, A. Nadir Çoklar, Tufan Güyer

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ebeveynlerin çocuklar?n?n dijital dünyadaki faaliyetlerini denetleme, onlara rehberlik etme ve potansiyel çevrimiçi tehlikelerden koruma yetenekleri hakk?ndaki **öz yeterlik** alg?lar?n? belirlemektir. Bu araç, ebeveynlerin dijital ortamda kar??la?t?klar? zorluklara kar?? ne ölçüde haz?rl?kl? olduklar?n? ve hangi alanlarda destek veya e?itime ihtiyaç duyduklar?n? tespit etmeye yönelik bilimsel veriler sa?lamaktad?r.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, farkl? demografik de?i?kenlere sahip ebeveynlerin dijital ebeveynlik yeterliklerinin nas?l de?i?ti?ini incelemeyi ve bu yeterlikleri etkileyen faktörleri ke?fetmeyi hedeflemi?tir.

Yap?

Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçe?i, **dijital ebeveynlik** ba?lam?ndaki inançlar? ölçmektedir. **Öz yeterlik**, bireyin belirli sonuçlar? elde etmek için gerekli eylemleri ba?ar?yla gerçekle?tirme yetene?ine olan inanc?d?r. Bu ölçek özelinde, yap? üç temel boyutu kapsamaktad?r:

Çocu?un çevrimiçi faaliyetlerini teknik olarak denetleme ve filtreleme yeterli?i.
Çocu?a dijital ortamda güvenli ve sorumlu davran??lar konusunda rehberlik etme yeterli?i.
Çocu?u siber zorbal?k, istenmeyen içerikler ve yabanc?larla ileti?im gibi risklerden koruma yeterli?i.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu 38 madde, ebeveynlerin hem teknik koruma becerilerini hem de pedagojik ileti?im becerilerini dijital ba?lamda de?erlendirmeye olanak tan?maktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, yap?sal geçerli?i sa?lamak amac?yla kapsaml? çal??malar yürütülmü?tür. Bu çal??malar, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Geçerlik analizlerine ili?kin detayl? bilgiler, Yaman ve di?erleri (2019) taraf?ndan yay?mlanan orijinal bilimsel makalede mevcuttur. Bu makale, ölçe?in kavramsal ve istatistiksel geçerlik kan?tlar?n? sunmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, maddelerin iç tutarl?l???n? ve ölçe?in farkl? uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verme yetene?ini de?erlendiren istatistiksel analizlerle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?lar? (örne?in, Cronbach Alfa de?eri), ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu göstermektedir. Güvenirli?e ili?kin tüm ayr?nt?l? istatistiksel bulgular, ölçe?in bilimsel yay?n?nda (Yaman vd., 2019) detayl? olarak sunulmu?tur.

Faktör Analizi

Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçe?i, yürütülen faktör analizi çal??malar? sonucunda 38 madde ve 3 faktörden olu?acak ?ekilde nihai formunu alm??t?r. Bu 3 faktörlü yap?, ebeveynlerin dijital yeterliklerinin tek bir genel beceriden ziyade, farkl? boyutlara ayr?ld???n? göstermektedir. Bu boyutlar, ebeveynlerin dijital ortamdaki rollerinin çe?itlili?ini yans?tmaktad?r.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesi, ölçe?in alt boyutlar?n?n tan?mlanmas?nda ve ebeveynlik yeterli?inin hangi spesifik alanlarda yüksek veya dü?ük oldu?unun anla??lmas?nda kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçek)

Format: 38 maddeden olu?an, çok boyutlu, kendini de?erlendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Ebeveynler

Ya? Grubu: Çocuklar? dijital teknolojileri kullanan ebeveynler

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??ma, Türkiye'deki çe?itli demografik özelliklere sahip ebeveynler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r. Yan?t seçenekleri "Hiç yeterli de?ilim" (1) ile "Çok Yeterliyim" (5) aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Dijital güvenlik, ebeveynlik öz yeterlik, çocuk ve teknoloji, internet eti?i, psikometrik araç, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Fatih Yaman

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal makalede belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: f.yaman@alparslan.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar?n ba?l? oldu?u kurum adresi (Fatih Yaman, Mu? Alparslan Üniversitesi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2019 y?l?nda Yaman ve arkada?lar? taraf?ndan yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin sorumlu yazardan talep edilmesi önerilmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin ko?ullar? ve ücret bilgisi hakk?nda net bilgi edinmek için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmelidir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgileri a?a??daki ba?lant?da mevcuttur: egitimvebilim.ted.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dijital-ebeveynlik-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Yaman, F., Dönmez, O., Akbulut, Y., Kabakç? Yurdakul, I., Çoklar, A.N., & Güyer, T. (2019). Exploration of parents' **digital parenting** efficacy through several demographic variables. *Education and Science, 44*(199), 149-172. doi:10.15390/EB.2019.7897

ARABPSYCHOLOGY.COM

Dijital Ebeveynlik Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Çocu?uma gelen istenmeyen mesaj veya e-postalar? engellemesine yard?mc? olmak
Çocu?umun internette güvenli gezinimi için taray?c?larda reklam engelleyici eklentileri kurmak
Çocu?umun sosyal a?larda tan??t??? ki?ilerin verdikleri bilgilere (cinsiyet, ya?, vb.) güvenmemesini söylemek
?nternette i?lenen suçlar?n gerçek hayatta yapt?r?mlar? olabilece?i konusunda çocu?umla konu?mak

ARABPSYCHOLOGY.COM